

Dlaczego Kraków? – To oczywiste!

Nasza duma z przyznanego Krakowowi tytułu Miasta Literatury UNESCO płynie ze świadomości wielowiekowej historii miasta – ale i bogactwa jego współczesnego życia kulturalnego.

Kraków był i nadal jest istotnym centrum akademickim i intelektualnym Europy, kolebką języka i literatury, miastem pierwszych na polskich ziemiach skryptoriów, bibliotek i drukarni, miejscem powstawania arcydzieł literatury. Tu działali najwybitniejsi twórcy polskiego modernizmu: Stanisław Wyspiański, Stanisław Przybyszewski, Józef Mehoffer, ale też najśłynniejsi współcześni: Karol Wojtyła, Tadeusz Kantor, Stanisław Lem, Sławomir Mrożek czy Andrzej Wajda. To do Krakowa wrócił po wielu latach wygnania Czesław Miłosz (Nagroda Nobla 1980), zaś od wczesnego dzieciństwa aż do swojej śmierci w 2012 roku mieszkała tu Wisława Szymborska (Nobel 1996).

U stóp Wawelu powstały najbardziej prestiżowe w kraju wydawnictwa: działające od 1953 roku Wydawnictwo Literackie oraz Znak, powołany w 1959 roku jako niezależny instytut wydawniczy. Krakowskie zagłębie wydawnicze to także ekskluzywne i artystyczne oficyny, jak a5, Czarne, Ha!art, Otwarte, Karakter, liczne wydawnictwa dla dzieci oraz sieć dobrze prosperujących wydawnictw religijnych. Od Rynku Głównego po Kazimierz natykamy się na literackie kawiarnie (m.in. Bona, Matras Caffè, Czuły Barbarzyńca, Lokator), miejsca przyjazne czytaniu (Pod Globusem, Café Szafé, Gołębnik, Arteteka), historyczne biblioteki o unikalnych na światową skalę zbiorach (Biblioteka Jagiellońska, Biblioteka Czartoryskich, Biblioteka Naukowa PAU i PAN). W Krakowie odbywają się od lat kolegia tłumaczy, zjazdy humanistów i poetów, tu fundowane są stypendia pobytowe (przy czynnym udziale Willi Decjusza) i przyznawane literackie nagrody, z których najnowsza, najważniejsza i do tego rekordowo wysoka jest ustanowiona testamentem poetki Nagroda im. Wisławy Szymborskiej (za tomik poetycki opublikowany w języku polskim, przyznawana przez międzynarodowe jury). Kraków jest także siedzibą Instytutu Książki – narodowej instytucji zajmującej się promocją literatury polskiej w świecie (m.in. przyznaje prestiżową nagrodę Transatlantyk) i wspieraniem krajowych programów literackich.

Oprócz dwóch wielkich literackich festiwali, odnoszących się do światowej sławy polskich twórców: Festiwalu Conrada i Festiwalu Miłosza, w Krakowie odbywają się „czytanki dla najmłodszych”, spotkania fanów fantastyki i kryminału, przeglądy komiksu, literatury młodej i niezależnej, turnieje i konkursy poetyckie, popularne *book swaps*, akcje literackie w przestrzeni publicznej (widowiska plenerowe w ramach Nocy Poezji, akcja e-multipoetry, objazdowa biblioteka czy literackie murale), sesje naukowe poświęcone literaturze, slamy poetyckie w pubach i kawiarniach literackich, wystawy i akcje promujące czytelnictwo (*Drugie życie książki, Wirtualna Biblioteka Wydawców*). Tu realizowane są ambitne projekty popularyzatorskie jak Reading Małopolska czy portal

Kraków Miasto Literatury, stanowiący dodatkowy efekt prac nad krakowską aplikacją do UNESCO. Tu odbywają się przyciągające tłumy zwiedzających Targi Książki, a od 2011 roku jedyne w Polsce Targi Książki dla dzieci.

***

Dzięki tytułowi Miasta Literatury UNESCO całe to bogactwo zyska nie tylko prestiż i uwagę świata. Wizje rozwoju, zarysowane już we wniosku aplikacyjnym, idą także w stronę nowych terenów eksploracji. Zakres tematów jest ogromny: od turystyki literackiej, poprzez tworzenie innowacyjnych miejsc związanych z literaturą, aż po wytyczanie nowych ścieżek jej współpracy z innymi dziedzinami twórczej aktywności – z filmem, nowymi mediami czy przemysłem gier. Kraków, historyczne miasto, w którym prężnie rozwijają się dziś najnowocześniejsze technologie, chce udowodnić – i pokazuje, że ma po temu stosowny potencjał – że nowy, cyfrowy świat nie musi stać w opozycji do starej, dobrej książki.